

Zondag 20 augustus 2017  
Gods heil voor heel de wereld

Lezingen: Jesaja 56 : 1 -7  
Mattheus 15 : 21 – 28

Het zijn in de grote wereld om ons heen een spannende tijden. Op zoveel vlakken is er sprake van intens verdriet en grote angst: de aanslagen in Spanje, natuurgeweld in Sierra Leone, mensen en kinderen voor wie de dag van vandaag en al helemaal de dag van morgen zo onzeker zijn.

En dan uit het leesrooster, voor nu: een verhaal over hondjes en kruimels.

Ja, en wie zegt, dat wij tweeduizend jaar na deze tekst, in een volkomen andere wereld leven, één die we globaal in onze zak hebben, als mobieltje met internet, die heeft gelijk.

Maar ja, het staat in de bijbel en daarom lezen we het. En de vraag blijft: wat zegt zo'n verhaal, ons, nu, hier?

Matteüs vertelt over de reis van Jezus. Het is een reis met als einddoel Jeruzalem. Het is ook een wat onrustige reis. Jezus reist naar allerlei plaatsen, maar blijft nergens lang. Telkens staat het er met nadruk: hij vertrok daar weer. Hij vertrekt telkens, om de eenzaamheid te zoeken, om de grens over te steken, om over te varen.... Totdat eindelijk - maar dan zijn we al in hoofdstuk 16 - de geladen woorden vallen: het uiteindelijke reisdoel is Jeruzalem.... en: de dood. Dan is het afgelopen met al die omtrekkende bewegingen.

In het verhaal van vandaag is het nog niet zo ver. Jezus is zo ongeveer op het verst verwijderde punt van Jeruzalem, een eind buiten de grenzen van Israël. Hij is op vreemd

terrein: in het gebied van Tyrus en Sidon. Daar gebeurt iets, en het verhaal daarover is een van de vreemdste en boeiendste verhalen in het evangelie naar Mattheus. Jezus en zijn leerlingen worden op hun weg door dat vreemde gebied plotseling aangeklampt door een vrouw met een klemmende roep om hulp.

Heer, help. Kyrie eleison, Heer ontferm u. Over mijn kind, mijn dochter. Ze wordt ‘vreselijk gekweld’: zo anders als ze had moeten zijn, zo anders als ze bedoeld was. Ze is zo.... zonder toekomst. Dat breekt zomaar in in het reisverhaal van Jezus.

Plotseling kun je geconfronteerd worden met een heel ander verhaal: over zoiets ‘alledaags’ als een leven dat niet ‘wil’, waarin een kwelling geslopen is die er niet thuishoort, waarvan niemand weet hoe het verder moet.... God, help. En dan..... Niets.

Geen antwoord. ‘Hij keurde haar geen woord waardig.’ Onbeantwoord hangt haar schreeuw om hulp tegen een lege hemel. Geen antwoord. Niet van Jezus, niet van God.

En dan komt er toch wél een antwoord: van de leerlingen. Maar het is er een om van te schrikken.

“Stuur haar toch weg”. Wat moeten wij met dat lastige geschreeuw...

Is dat misschien een beeld van de gemeente, de volgelingen van Jezus: dat de rust in de tent hun liever is dan de lastige uitdaging van een vreemd mens?

Wat zal het bij ons teweegbrengen als we daarop ingaan: op de vraag, de roep, van een vreemde? En dan nog wel van een vrouw?

Tja... dat vrouwen in de dagen van Jezus als weinig waard werden beschouwd...

Hoe dan ook, Jezus reageert wél op de geërgerde uitroep van de leerlingen - zij het over het hoofd van de roepende vrouw heen.

Háár negeert hij nog altijd. “Ik ben alleen gezonden naar de verloren schapen van het volk van Israel” zegt hij.

Er moet gezocht worden naar wat verloren is.... De vrouw, over wier hoofd heen deze woorden gezegd zijn, hoort dát maar al te goed. Ze keert zich niet af, ze laat zich niet afwijzen.

De heidense vrouw, die net zo één van ons is als Jezus één van Israel, gaat ons voor op een andere weg. De weg van het volhouden. “Heer, help mij”.

Opnieuw: ondanks haar knieval is dit geen vraag. Het is een roep om leven en daarbij een beroep-op.....:

Jezus, áls je iets van God laat zien, dat móét je helpen. God is God niet als Hij er niet is, er niet bij is... ‘Ik zal er zijn’ is zijn Naam.

Voor Israëel. Ja. Maar daar heeft deze heidense vrouw geen boodschap aan. Ze beroept zich stilzwijgend op Israëls geloof dat God koning is van álle volken, dat de héle aarde van zijn heerlijkheid vol is.

Het past toch niet bij ons beeld van Jezus dat Hij de Kanaänitische vrouw geen woord waardig keurt.

Het zal je maar gebeuren. Je doet je beklag, je roept om hulp en niemand zegt wat. Ja, op zijn best zegt iemand dat je je mond moet houden. Ze hebben belangrijkere dingen te doen.

En temidden van de menigte voel je je alleen. Er is niemand die naar je luistert; niemand die je begrijpt.

We zijn hard voor elkaar. 'Jij bent een vreemdeling; je komt niet van hier; jij mag niet meedoen. Jij spreekt een andere taal; je hebt een ander geloof; je eet ander eten en op een ander moment van de dag.'

Van jongs af aan zit het er al in. Er zijn kinderen die niet mee mogen doen, die elke dag opnieuw gepest worden, om de kleren die ze dragen, om hoe ze eruit zien, om hoe hun haar zit.

Het zal je maar gebeuren dat je er geen woord van meekrijgt in een kerkdienst. Je bent erbij, maar het doet je niets. Het gaat langs je heen en je vangt het niet op. Opnieuw voel je je temidden van de menigte, in een kerk vol mensen, alleen.

Je zult maar het gevoel hebben dat je er niet bij hoort. Het leven van ieder ander gaat door, maar jouw leven komt tot stilstand. Het wil niet vlotten. Je voelt je niet goed. Je weet niet wat er is, maar het gaat niet. Je verwachtingen komen niet uit. Je plannen vallen in duigen.

Vanuit de hemel zou je begrip en mededogen verwachten. Maar je krijgt op al je bidden en vragen geen

antwoord. Het is nacht en het licht van de morgen blijft uit.

Het dochtertje van de Kanaänitische vrouw is door een demon bezeten. Haar ziel is ziek. Het geluk ligt ver weg. De vrouw zoekt haar heil bij Jezus.

De vrouw laat Hem echter niet los. Zij blijft kabaal maken en aandacht vragen voor haar dochter. De discipelen vinden haar lastig en willen dat Jezus haar haar zin geeft en wegstuurt.

De vrouw accepteert het niet dat Jezus haar op afstand houdt. Ze komt dichterbij, werpt zich voor Jezus neer en zegt: "Heer, help mij." Die vraag valt niet te negeren; er moet een 'ja' of een 'nee' op volgen. Het is 'nee'. Jezus zegt dat het niet goed is om de kinderen hun brood af te nemen en het aan de honden te voeren.

En dan doet ze doet geen beroep op de algemene menselijke waardigheid die ze ook als heidense heeft. De belediging van Jezus weerspreekt ze niet. De vrouw accepteert het woord van Jezus en blijft daarin sterk staan. 'Zeker Heer, maar de honden eten toch de kruimels op die van de tafel van hun baas vallen.'

In haar strijd met Jezus strijdt de vrouw ook met God en mens en overwint zij. Zo wordt de profetie van Jesaja werkelijkheid voor deze vrouw en voor ieder die wil eten van de tafel van de Heer. Jesaja had toch geprofeteerd dat de tempel 'huis van gebed voor alle volken' zou heten? Dat de eunuch, de gecasteerde man, iets beters zou krijgen dan zonen en dochters? Dat de vreemdeling hier thuis mag zijn? Het heil van God is ook voor de andere

volkeren, voor mensen met een andere afkomst, met andere gewoonten en met een ander geloof.

En zo geldt voor ieder van ons: eens niet zijn volk; nu wel zijn volk.

Op de uitspraak van de Kanaänitische vrouw antwoordt Jezus: 'U hebt een groot geloof! Wat u verlangt, zal ook gebeuren.' 'Wat u verlangt, zal ook gebeuren.' Wij hebben ook van die momenten dat we willen dat zal gebeuren wat wij verlangen. Hoe vaak bidden wij: 'Heer, help mij' zonder dat het verhoord wordt? Direct en tastbaar resultaat blijft uit. De pijn gaat niet over, de ziekte geneest niet, de relatie gaat toch stuk, we verliezen onze geliefden. Vaak voelen we afstand en ervaren we gebrokenheid. Is ons geloof dan te klein? Dat zal toch niet?

Het perspectief van het evangelie is dat daar waar Jezus is, dat daar geen ziekte en geen dood zullen blijven. De zegen in het verhaal is een genezing. Zegen kan ook andere vormen hebben. Waar Jezus is, ontstaat heelheid. Heelheid die hand in hand gaat met vergeving, vrede, hoop, vreugde en liefde. Het evangelie is een belofte. Een belofte van waaruit we kracht en zegen ontvangen. Een belofte van de Geest die ons rein maakt en erbij trekt.

Grenzen vallen weg. Mensen zien elkaar aan van hart tot hart. We doen zelf het mogelijke en dragen elkaar op in de hoede van God.

En misschien is soms een kruimel al genoeg.

Matteüs maakt met het verhaal over kruimels en hondjes geschiedenis.

Door deze vrouw ontdekt Jezus als het ware het spoor van de volkeren. Misschien wel door haar zijn wij als ‘heidenen’, dat wil zeggen mensen van buiten Israël, betrokken geraakt bij het heil (heelmaken) vanuit Israël. De dochter is genezen door het grote vertrouwen van de moeder. Het verhaal met kruimels en hondjes is een verhaal van alle tijden en plaatsen, wereldwijd en onontkoombaar menselijk, woorden van leven, voor iedereen.

Over bevrijding, over genezing en omkeer. Over vertrouwen, geloof, hoop en liefde. Over moed. Over spreken en antwoorden.

Over mensen.

Over verantwoordelijkheid.

Het verhaal roept ons als gemeente,  
om mee te doen:

om te gaan op andere wegen, dwars door kerkmuren en  
welke andere muren dan ook heen,

om mee te denken,

om mee te leven, vertrouwend en verantwoordelijk.

Het verhaal maakt ons tot mensen die gevoelig zijn en  
geraakt worden, die durven leven in vertrouwen, ook al  
weten we vaak niet hoe.

Net als deze vrouw: in het vertrouwen dat God ons zal  
behoeden en op handen dragen.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk  
ds. Hillegonda Ploeger